

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 1907/22
23.2.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Јелене Стевановић, председника већа, Радмиле Радић и Иване Марковић Радојевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Невена Јеличић, адвокат из Београда, ул. Васе Пелагића бр. 12, против тужене Републике Србије – Министарства правде, чији је законски заступник Државно правобранилаштво, Београд, ул. Косовска бр. 31, ради накнаде штете, вредност предмета спора 35.941.000,00 динара, одлучујући о жалбама тужиоца и тужене изјављеним против пресуде Вишег суда у Београду П 15855/18 од 26.1.2022. године, исправљене решењем истог суда П 15855/18 од 16.12.2022. године, у седници већа одржаној дана 23.2.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосноване, жалбе тужиоца и тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П 15855/18 од 26.1.2022. године, исправљена решењем истог суда П 15855/18 од 16.12.2022. године у ставовима првом, другом и трећем изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу четвртом изреке пресуде Вишег суда у Београду П 15855/18 од 26.1.2022. године, исправљене решењем истог суда П 15855/18 од 16.12.2022. године, па се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена Република Србија-Министарство правде да тужиоцу АА из ..., на име трошкова парничног поступка исплати износ од 250.610,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде па до исплате, у року од 15 дана од дана пријема пресуде.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви тужиоца и тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 15855/18 од 26.1.2022. године, исправљеном решењем истог суда П 15855/18 од 16.12.2022. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених душевних болова услед повреде угледа, части и права личности због неоснованог лишења слободе исплати износ од 2.028.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 26.1.2022. године до коначне исплате у року од 15 дана од дана пријема писаног отправка пресуде, под претњом принудног извршења. Ставом другим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца у делу у коме је тражио да се тужена обавеже да му на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених душевних болова услед повреде угледа, части, слободе и права личности због неоснованог лишења слободе исплати износ од још 2.064.000,00 динара, као разлику између досуђеног износа ставом првим изреке пресуде од 2.028.000,00 динара до траженог износа од 4.092.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана пресуђења до исплате, као неоснован. Ставом трећим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца у делу у коме је тражио да се обавеже тужена да му на име накнаде материјалне штете исплати износ од 31.849.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 19.02.2018. године до коначне исплате, као неоснован. Ставом четвртим изреке обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 289.180,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде, до исплате, у року од 15 дана од дана пријема писаног отправка пресуде, под претњом принудног извршења.

Против наведене пресуде, тужилац и тужена су благовремено изјавили жалбе побијајући је и то, тужилац у ставовима другом, трећем и четвртном изреке, а тужена у ставовима првом и четвртном изреке, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права. Трошкове другостепеног поступка су опредељено тражили.

Испитујући првостепену пресуду на основу одредбе члана 386. Закона о парничном поступку - ЗПП ("Службени гласник РС" бр.72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), Апелациони суд је нашао да је жалба тужиоца неоснована а жалба туженог делимично основана, у погледу одлуке о трошковима поступка.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка прописане одредбом члана 374. став 2. тачка 1, 2, 3, 5, 7. и 9. ЗПП-а, на које другостепени суд пази по службеној дужности.

Изрека првостепене пресуде је јасна, разумљива и не противречи сама себи и разлозима пресуде, као ни доказима који се налазе у спису и садржи јасне, потпуне и довољне разлоге о свим битним чињеницама, тако да се њена законитост и правилност са сигурношћу могу испитати, па не стоје наводи из жалбе тужиоца којима се указује на учињену битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, против тужиоца је, пред Вишим судом у

Београду – Посебним одељењем за борбу против организованог криминала, вођен кривични поступак због основане сумње да је извршио кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица у помагању из члана 234 став 3 у вези става 1 Кривичног законика у вези члана 35 Кривичног законика. Тужиоцу је решењем истражног судије Посебног одељења Вишег суда у Београду Ки-По1 бр. 314/10 од 15.10.2010. године које је исправљено решењем Ки-По1 бр. 314/10 од 15.10.2010. године одређен притвор на основу одредбе члана 142 став 1 тачка 2,3,и 5 ЗКП и одређено је да се исти има рачунати почев од 13.10.2010. године у 10,30 часова и и трајаће до окончања истраге, а најдуже месец дана. Притвор му је продужаван више пута и то: решењем Вишег суда у Београду – Посебног одељења Ки-По1 бр. 1457/10 од 12.11.2010. године у трајању од два месеца; решењем Вишег суда у Београду - Посебног одељења Ки-По1 бр. 314/10; Кв-По1 бр. 1496/10 од 7.12.2010. године у трајању од два месеца; решењем Апелационог суда у Београду Кр-По1 бр. 1/11 од 11.1.2011. године у трајању од три месеца; решењем Вишег суда у Београду – Посебног одељења К-По1 бр. 35/11, Кв-По1 бр. 175/11 од 12.4.2011. године у трајању од 30 дана; решењем Вишег суда у Београду – Посебног одељења К-По1 бр. 35/11; Кв-По1 бр. 222/11 од 10.5.2011. године у трајању од 30 дана, решењем Вишег суда у Београду – Посебног одељења К-По1 бр. 35/11; Кв-По1 бр. 276/11 од 7.6.2011. године у трајању од 30 дана; решењем Вишег суда у Београду - Посебног одељења К-По1 бр. 35/11; Кв-По1 бр. 318/11 од 28.6.2011. године у трајању од 30 дана; решењем Вишег суда у Београду – Посебног одељења К-По1 бр. 35/11; Кв-По1 бр. 399/11 од 25.8.2011. године у трајању од 30 дана; решењем Вишег суда у Београду – Посебног одељења К-По1 бр. 35/11; Кв-По1 бр. 363/11 од 26.7.2011. године у трајању од 30 дана. Решењем Вишег суда у Београду – Посебног одељења К-По1 бр. 35/11; Кв-По1 бр. 444/11 од 16.9.2011. године тужиоцу је укинут притвор. Пресудом Вишег суда у Београду, Посебног одељења К-По1 бр. 82/2015 од 14.4.2016. године тужилац је ослобођен оптужбе да је извршио кривично дело злоупотребе службеног положаја одговорног лица у помагању из члана 234 став 3 у вези става 1 Кривичног законика у вези члана 35 Кривичног законика и наведена пресуда је потврђена пресудом Апелационог суда у Београду Кж1-По1 бр. 24/16 од 14.10.2016. године. Према изводу из казнене евиденције тужилац није осуђиван. Тужилац је у притвору провео укупно 338 дана, од 13.10.2010. године до 16.9.2011. године, а притвор му је био одређен из разлога прописаних одредбом члана 142 став 1 тачка 2,3, и 5 ЗКП односно исти му није одређен због опасности од бекства, скривања, непријављивања пребивалишта или боравишта. Тужилац је поднео захтев за накнаду штете Министарству правде Републике Србије пре подношења тужбе суду и то дана 5.3.2018. године на који захтев му није одговорено.

Из исказа тужиоца саслушаног у својству парничне странке, произлази да је тужилац ожењен, отац двоје малолетне деце, која су у време притварања имала 3 месеца млађе дете односно 12 година старије дете. На дан притварања 13.10.2010. године у 6 часова ујутру полицијски службеници су дошли у његов стан у улици ... у ..., чуло се лупање на вратима које је пробудило тужиоца и његову супругу. Пре тога тужилац није био позиван на информативни разговор у станицу полиције није било шта наговештавало притварање тужиоца. Тог јутра, 13.10.2010. године тужилац је у стану био са својом супругом и малолетном децом, полицијски службеници су дошли са налогом за претрес стана, при чему, у стану тужиоца том приликом није нађено ништа. Тужиоца су тог јутра привели, одвели га у полицијску станицу у Новом Саду а након пар сати су га, са лисицама на рукама, спровели у Београд у Полицијску станицу у

улици Булевар деспота Стефана где је био два дана у притворској јединици у подруму. Био је у ћелији са два припадника ромске националности, није имао где да легне, седео је на ћошку клупе, на хладним даскама, без било какве покривке а за два дана добио је само један сендвич да поједе. Након два дана одведен је на саслушање пред истражног судију Посебног одељења Вишег суда у Београду и све остало време притвора провео је у Устаничкој улици у Београду. Услови у притвору су били тешки, био је у ћелији са навијачима Партизана оптуженима за убиство Бриса Татона који су му узимали храну, малтретирали га психички, терали да слуша њихове навијачке приче, при чему су већина њих били зависници од наркотика. Навео је да је његовој супрузи од стреса престала лактација а у то време њихов син је имао три месеца. Такође, супруга тужиоца која је била на радном месту ... након његовог притварања премештена је у ..., због повећаног обима посла, те је путовала до посла и назад укупно 100 км, те је, након његовог изласка из притвора, враћена у ... Тужилац је навео да је у време притварања био ..., те да је након изласка из притвора у истој затекао потпуни хаос, фирма је била на ивици колапса, а пре његовог притварања пословала је са добитком. Комплетна производња ..., чиме се наведена фирма бавила, за 2010. годину, је пропала и изгубљена добит фирме у која је била у власништву тужиоца, за време његовог боравка у притвору, износи 31.849.000,00 динара. Навео је и то да је услед притварања његова околина променила став према њему, неки пријатељи су престали да му се јављају, морао је да објашњава чак и широј фамилији да није крив. Његово старије дете, ћерка, која је у време притварања тужиоца имала 12 година трпела је разна добацивања вршњака у школи. О тужиочевом притварању су извештавали сви медији и штампани и телевизија, те су деца у школи користила флоскуле из медија те добацивала ћерки тужиоца која се због тога осећала лоше. Са млађим дететом никада није остварио повезаност као са старијим дететом јер је готову целу прву годину живота млађег детета провео раздвојен од њега.

Наведено чињенично стање потпуно и поуздано је утврђено и оно логично и недвосмислено произилази из доказа у списима, које је првостепени суд правилно оценио у смислу члана 8. ЗПП. У жалби нису истицане нове чињенице нити предложени нови докази у смислу члана 372. став 1. ЗПП. Имајући у виду овако утврђено чињенично стање, првостепени суд је оценио да досуђени износ од 2.028.000,00 динара представља адекватну накнаду нематеријалне штете за душевне болове које је тужилац претрпео због неоснованог лишења слободе, те је усвојио тужбени захтев тужиоца за тај износ и одлучио као у првом ставу изреке ожалбене пресуде, док је у преосталом делу, преко досуђеног износа, тужбени захтев тужиоца за накнаду нематеријалне штете одбио и одлучио као у другом ставу изреке побијане пресуде.

Одредбом члана 583. Законика о кривичном поступку - ЗКП("Службени гласник РС" број 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013, 45/2013, 55/2014), важећег на дан доношења другостепене одлуке кривичног суда, прописано је да ће се у поступцима за остваривање права на накнаду штете и других права лица неосновано лишеног слободе или неосновано осуђеног примењивати одредбе члана 584. до 595. овог законика, а уколико у овим одредбама није нешто посебно прописано, сходно ће се примењивати остале одредбе овог законика. Одредбом члана 584. став 1. тачка 1. ЗКП прописано је да се неосновано лишеним слободе сматра лице које је било лишено слободе, а није дошло до покретања поступка, или је правноснажним решењем поступак обустављен

или је оптужба одбијена, или је поступак правноснажно окончан одбијајућом или ослобађајућом пресудом. Ставом 2. прописано да накнада штете не припада лицу које је својим недозвољеним поступцима проузроковало лишење слободе, а у случајевима из става 1. тачка 1. овог члана, искључено је право на накнаду штете и ако су постојале околности из члана 585. став 2. тачка 2. овог законика или ако је поступак обустављен услед смрти окривљеног (члан 20.).

Одредбом члана 588. став 1. Законика о кривичном поступку прописано је да је пре подношења тужбе за накнаду штете, оштећени дужан да поднесе захтев министарству надлежном за послове правосуђа ради постизања споразума о постојању штете и врсти и висини накнаде. Одредбом члана 211. став 1. тачка 1. Законика о кривичном поступку, прописано је да се притвор може одредити против лица за које постоји основана сумња да је учинило кривично дело: ако се крије или се не може утврдити његова истоветност или у својству оптуженог очигледно избегава да дође на главни претрес или ако постоје друге околности које указују на опасност од бекства.

Одредбом члана 211. став 1. тачка 3. Законика о кривичном поступку, прописано је да се притвор може одредити против лица за које постоји основана сумња да је учинило кривично дело: ако особите околности указују да ће у кратком временском периоду поновити кривично дело или довршити покушано кривично дело или учинити кривично дело којим прети.

Одредбом члана 200. став 1. Закона о облигационим односима, прописано је да ће суд за претрпљене физичке болове, за претрпљене душевне болове због умањења животне активности, наружености, повреде угледа, части, слободе или права личности, смрти блиског лица као и за страх, ако нађе да околности случаја, а нарочито јачина болова и страха и њихово трајање то оправдава, досудити правичну новчану накнаду, независно од накнаде материјалне штете као и у њеном одсуству. Ставом 2. наведене одредбе је прописано да ће приликом одлучивања о захтеву за накнаду нематеријалне штете, као и висини њене накнаде, суд водити рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи та накнада, али и о томе да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом.

Имајући у виду утврђено чињенично стање, као и цитиране законске одредбе, по оцени Апелационог суда, правилан је закључак првостепеног суда да постоји одговорност тужене за штету коју је тужилац, као лице које је било у притвору, а које је правноснажном пресудом Вишег суда у Београду К-По1 бр. 82/15 од од 14.4.2016. године, ослобођено оптужбе да је извршио кривично дело које му се стављало на терет, претрпео и која се манифестовала у душевним боловима услед повреде слободе, части и угледа тужиоца.

Све важне чињенице за доношење одлуке о основаности тужбеног захтева првостепени суд је потпуно и поуздано утврдио изведеним доказима, које је правилно оценио применом одредбе члана 8 ЗПП-а.

Разлоге које је за свој чињенично-правни закључак дао првостепени суд, у свему, као правилне и аргументоване, прихвата и овај суд као другостепени, те одлуку посебно не образлаже на основу овлашћења из члана 396 став 2 Закона о парничном поступку.

Са изложеног, неосновани су жалбени наводи тужене којима се оспорава висина досуђеног износа накнаде нематеријалне штете, јер је по оцени овог суда, првостепени суд правилном применом одредбе члана 200. ЗОО-а правилно одмерио висину досуђене накнаде штете, будући да новчани износ од 2.082.000,00 динара за претрпљене душевне болове тужиоца због неоснованог лишења слободе, и по становишту овог суда, представља адекватну моралну сатисфакцију, узимајући у обзир све околности конкретног случаја, пре свега дужину трајања лишења слободе тужиоца, да је због лишења слободе дошло до промене понашања пријатеља и околине према њему, да је последице трпела и породица тужиоца, те да су услови у притвору били лоши. Првостепени суд је водио рачуна како о значају повређеног добра и циљу коме служи та накнада, тако и о томе да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом, па је одлучио као у ставовима првом и другом изреке ожалбене пресуде.

Правилна је одлука првостепеног суда о законској затезној камати која је досуђена од 26.1.2022. године, као дана пресуђења, јер сходно члану 277. ЗОО-а на досуђени износ нематеријалне штете камата тече од дана доношења првостепене пресуде, с обзиром да је накнада штете одређена према критеријумима и вредностима новца у време пресуђења.

Тужилац у конкретном случају није својим поступцима проузроковао лишење слободе. Наиме, из садржине изведених доказа произлази да тужилац није био у бекству, да се није крио, да против њега није расписана потерница, већ да му је притвор одређен из разлога евентуалног утицаја на сведоке, на уништење доказа, због могућности да кривично дело евентуално понови као и због висине запређене казне за кривично дело које му је стављено на терет.

Одредбом чл. 584. став 2. ЗКП-а прописана је могућност да се ускрати право на накнаду штете лицу које је својим недозвољеним поступцима проузроковало лишење слободе. Под недозвољеним поступцима лица лишеног слободе може се сматрати скривање, бекство или покушај бекства. Из наведеног произлази да се тужена могла ослободити одговорности, уколико би доказала да је тужилац својим недозвољеним понашањем проузроковао лишење слободе, међутим, по налажењу овог суда тужена није доказала да су постојале наведене околности које би указивале да је тужилац својим недозвољеним понашањем скривио одређивање притвора, те да му сходно томе не припада накнада штете по том основу. Стога је правилна одлука првостепеног суда садржана у ставовима првом и другом изреке ожалбене пресуде.

Такође је правилна и одлука првостепеног суда у погледу накнаде материјалне штете, имајући у виду да тужилац није активно легитимисан за потраживање накнаде изгубљене добити ...

Наиме, како то правилно закључује првостепени суд, имовина привредног друштва односно друштва чији је оснивач тужилац је одвојена од имовине тужиоца као физичког лица - оснивача, те тужилац не може бити активно легитимисан за потраживање накнаде штете због изгубљене добити коју је евентуално претрпело

означено привредно друштво као засебни правни субјект.

Нису основани ни жалбени наводи тужиоца којима напада слободну оцену доказа првостепеног суда. Наиме, првостепени суд је правилно применио одредбу члана 8. ЗПП-а, којом је прописано да суд по свом уверењу, на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно и свих доказа заједно, као и на основу резултата целокупног поступка одлучује које ће чињенице узети као доказане. Овом одредбом установљено је начело слободне оцене доказа које подразумева одсуство законом утврђених правила о избору доказа и њиховом рангирању према доказној снази и суду препуштено да изврши њихову савесну и брижљиву оцену и да према специфичностима конкретног случаја и резултатима конкретног истраживања, слободно и без формалних ограничења цени изведене доказе и формира своје уверење о доказаним, односно недоказаним чињеницама. Слободна оцена доказа подразумева и слободно одлучивање суда које ће доказе извести ради утврђивања битних чињеница (члан 229. став 2. у вези са чланом 313. и 319. став 1. ЗПП-а), при чему су обе стране исцрпеле све доказне предлоге у првостепеном поступку. Стога на правилност побијане одлуке нису од утицаја наводи садржани у жалби тужиоца у погледу одбијања доказних предлога за саслушање сведока ББ, те извођење доказа вештачењем од стране вештака неуропсихијатра које је суд одбио као нецелисходне за одлучивање у овој правној ствари имајући у виду постављени тужбени захтев тужиоца. Тужилац током поступка није преиначио тужбени захтев односно није тражио накнаду нематеријалне штете на име умањења опште животне активности, те нису од утицаја жалбени наводи тужиоца да је било нужно да се током првостепеног поступка изведе доказ вештачењем од стране вештака неуропсихијатра.

Приликом одлучивања о основаности жалбе тужиоца, односно законитости и правилности првостепене пресуде, другостепени суд је ценио и остале жалбене наводе али их посебно не образлаже применом овлашћења из члана 396. став 1. ЗПП-а, имајући у виду да нису од утицаја на доношење другачије, за жалиоца повољније одлуке у овој правној ствари.

На основу изложеног, Апелациони суд је одбио као неосноване жалбе тужиоца и тужене и потврдио првостепену пресуду у ставу првом, другом и трећем изреке, применом члана 390. ЗПП-а и одлучио као у ставу првом изреке ове пресуде.

Међутим, основано се жалбом тужене побија одлука о трошковима парничног поступка јер првостепени суд није обавезао туженог да тужиоцу накнаду таксу сразмерно успеху у спору те је, на име таксе на тужбу тужиоцу признао износ од 97.500,00 динара сходно висини постављеног тужбеног захтева, док је висину таксе на пресуду правилно одмерио сходно успеху у спору на износ од 58.930,00 динара, те је одлука о трошковима парничног поступка из става четвртог изреке првостепене пресуде је морала бити преиначена па је, применом одредаба чланова 150, 153, 154. и 163. ЗПП-а, обавезана тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка, у границама постављеног захтева и према вредности са којом је успео у спору, у износу од укупно 250.610,00 динара, и то: за састав два образложена поднеска у износу од по 16.500,00 динара, за заступање на пет одржаних рочишта у износу од по 18.000,00 динара и једно неодржано рочиште у износу од 9.750,00 динара и на име судске таксе на тужбу и пресуду износ од по 58.930,00 динара, све одмерено према Адвокатској

тарифи важећој у тренутку пресуђења и Таксеној тарифи важећој у време настанка таксене обавезе. На досуђени износ трошкова парничног поступка тужиоцу припада и законска затезна камата од извршности до исплате, сагласно одредбама члана 277. и 324. Закона о облигационим односима.

Са свега изложеног, донета је одлука као у ставу другом изреке ове пресуде применом одредбе члана 401. тачка 3 Закона о парничном поступку.

Имајући у виду да тужилац није успео у другостепеном поступку, а да је тужена успела у незнатном делу, само у погледу одлуке о трошковима поступка, донета је одлука као у ставу трећем изреке ове пресуде, применом одредбе члана 165. у вези члана 153. ЗПП-а.

**Председник већа-судија
Јелена Стевановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић